

COMUNICAT STAMPA

Urtijëi: I Museum Gherdëina festejea 60 ani

“N archif vif per la memoria culturela dla valeda” – mostra tl foyer y vijites menedes

Chësta fin dl'ena festejea I Museum Gherdëina 60 ani da si giaurida. Danz ne vëniel pervia dla crisa Covid nia fat na gran festa, ma I aniverser ie mpò na ucajion per ti purté inò n iede mpue plu daujin ala jënt de Gherdëina la gran ufierta dl Museum – danter I auter cun na pitla mostra tl foyer, ai 7 d'agost.

De gra ala vision de set fundadëures y la desounibeltà de truepa persones a mpresté ca pec de valuta à I Museum al scumenciamënt d'agost dl 1960 pudù giaurì si portes tla Cësa di Ladins tl zënter de Urtijëi. L fova I prim museum tl Südtirol tl tēmp do la viera che ie unì metù su tres scumenciadiva privata y sun basa de ulentariat. Sot ala presidënza de bera Robert Moroder per belau 50 ani y cun I mpëni de na lingia de culaburadëures y sustenidëures iel unì svilupà y amplià.

Dl scumenciamënt furmova la culezion paleontologica y mineralogica de bera Heinrich Moroder de Doss, i reperc archeologics de Col de Flam dl 1848 cun I stilet de bront, n valgun pec de ert sacrela de valor artistich y simbolich particular, sciche I gran drap dla pascion da Sacun, I Crist monumentel de Sëurasas o I bel Crist de Val – la fundamēta dl Museum. Ncuei ie la culezion metuda adum da geologia, paläontologia y mineralogia, flora y fauna alpina, archeologia, etnografia, artejanat artistich, pitura y scultura y nia per ultim I relasc privat de dl atëur y regist de films Luis Trenker. “Te nosta cësa vëniel tenì su I patrimonie naturalistisch y artistich de duta la valeda”, sotrissea Marie Theres Thaler, la presidēta dl Museum.

Ma da for ne vëij I Museum Gherdëina si ncëria nia mé tla cunservazion. “Nëus dajon gran mpurtanza nce a na mediazion culturela interativa cohe nosc tēmps se damanda”, nsci Thaler, “dantaldut per la jënt de Gherdëina de uni età, ma nce per i turisic”. Tl medemo tēmp à I Museum dal scumenciamënt inant nce for curà la nrescida y la nfrusceda dla storia dla valeda, scumencian da chëla tl ciamp dla produzion artistica tres i 400 ani de si storia, ma ultimamēnter nce la storia dl nridlamënt de Gherdëina y di mejes. Tl raion dla geologia y

dla paleontologia ie l museum tres la cooperazion cun de plu Universiteies cunlieda te na bona rë sëuraregiunela y cundechël iel nce na sort de cherta de vijita per la valeda. “Nëus nes udon coche strumënt de n prozes dinamich te chël che n mpera a ti jì permez criticamënter ala storia per l daunì”, spiega la presidënta.

Per l cumplì di 60 ani dl Museum vëniel tla mostra permanënta nce auzà ora visivamënter i pec de valuta che ie la fundamënta da 60 ani. “Da n vënerdì iel da udèi tl foyer dla cësa na pitla mostra cun obiec d’uni sort che nes porta de reviers al scumenciamënt dla storia dl Museum. Ntan dut l agost ulons nce pité vijites menedes debant per ti cialé ai esponac che fej da fundamënta tla mostra permanënta, leprò ons na promoziun di libri dac ora dal Museum – nce i doi nueves *Gröden. Eine Reise durch die Zeit y Mejes. La memoria de na cuntreda* - che ie da giapé a n miëur priesc”, nsci la diretëura Paulina Moroder. Na gran festa ne fajons pervia dl Covid nia. “Ma mpò ulons uneré n valguni de nosc sustenidëures y culaburadëures ulenteres tres i ani. Chël fajerons n ucajian dla reunion generela dla lia dl Museum ai prims de setëmber”, nsci Moroder.

Per l anivenser turond vega l Museum Gherdëina na ududa tl daunì. Na gran desfideda di ani che vën sarà la segurazion dla culeziuns, ma dantaldut l ampliamënt dl Museum tl cuntest dl proiet de restrutturazion dla Cësa di ladins bele nvià via da pert dl chemun de Urtijëi y dla Union di Ladins de Gherdëina coche patrons dla frabica. “Ch’sta restrutturazion ne dëssa al Museum nia mé dé la puscibiltà de na beliscima prejentazion de si culeziuns, ma nce – chël ie almanco nosta speranza – cumputé n avanamënt dla ressurses per pudèi slargè ora i ciamps dla nrescida y dla mediazion culturela”, dij la presidënta. Èila sà da uneré la vijion de si predezessëures de dan 60 ani: “Zënza l Museum”, dij Thaler “assans na gran locia tla val.”

Per deplù nfurmazions

Dr. Paulina Moroder

Diretëura dl Museum Gherdëina

Tel. +39 338 6040477

E-Mail: p.moroder@museumgherdeina.it